

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„Доктор на науките“**

на тема: „Комплексна система за контрол и оценка на физическото развитие и специфичната работоспособност на подрастващи баскетболисти“

Автор: МАРИАНА БОРУКОВА

Професионално направление: 7.6.Спорт

от проф. д-р Милена Величкова Алексиева – ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ – В. Търново, Професионално направление: 1.3 Педагогика на обучението по..., Научна специалност “Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка” - член на научното жури

Данни за кандидата

Мариана Алексиева Борукова завършва Националната спортна академия „Васил Левски“ в гр. София – ОКС „Бакалавър“, специалност: „Спорт“, ОКС „Магистър“ – „Спортен мениджмънт“.

Академичното развитие на Мариана Борукова започва като хоноруван преподавател в Националната спортна академия „Васил Левски“ в гр. София през 2007 г. по дисциплината „Статистически методи в спорта“ в бакалавърска степен, където в този момент вече е доцент във факултет „Педагогика“, катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“, сектор „Баскетбол“ и преподава в бакалавърската и магистърската степени. Ръководител на редица студенти, успешно защитили дипломни и курсови тези. Научен ръководител на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и ШУ „Епископ К. Преславски“.

Административната и обществената дейности на доцент Мариана Борукова демонстрират богат спектър от компетентности: отговорен редактор на научно списание „Годишник на НСА „Васил Левски“, член на Експертен съвет по научна и проектна дейност на НСА, член на Треньорска комисия към Българска

Федерация Баскетбол, национален координатор по баскетбол на Спешъл Олимпикс, България. Освен това в периода 1987 - 2007 г. Мариана Борукова е професионален състезател по баскетбол в европейски отбори с богата история.

Кандидатът притежава конструктивно поведение за успешна работа в екип, взема активно участие в изпълнението на конкретни дейности и задачи, поддържа професионални взаимоотношения с колегите от научните среди. Това ми дава основание да смятам, че тя успешно съчетава теорията и практиката на спорта.

Притежава задълбочени знания и умения в компютърната грамотност, владее на високо ниво писмено и говоримо френски, английски и словашки език.

Данни за дисертацията и автореферата

Авторефератът резюмира съдържанието на дисертационния труд, в него са залегнали всички глави от дисертацията и по коректен начин представя основните изследователски резултати. Съдържа изводи, препоръки за спортно-педагогическата практика, оценка на приносите на дисертационния труд и предоставя списък с актуални научни публикации по проблематиката на дисертационния труд (и трите от 2021 г.).

Темата е актуална не само от гледна точка на настоящето, но и от бъдещето и има голяма практическа значимост, тъй като е свързана с едни от най-важните фактори за програмирането и управлението на тренировъчния процес при работа с млади баскетболисти. Представената концепция за контрол на специфичната работоспособност на подрастващи баскетболисти чрез комплексна тестова батерия като нов подход за ефективно управление на тренировъчния процес е оригинална и в нея проличава ясно многогодишният опит на доц. д-р М. Борукова като активен спортист, университетски преподавател и научен изследовател.

Дисертационният труд **„Комплексна система за контрол и оценка на физическото развитие и специфичната работоспособност на подрастващи баскетболисти“** е структуриран според изискванията за такъв вид научни разработки. Съдържа въведение, изложение в три раздела - теоретични основи на контрола в баскетбола; дизайн на изследването, анализ на резултатите от изследването; изводи и препоръки. Общият обем е от 287 страници,

включително и приложения.

Проучен е сериозен брой литературен и електронен брой източници на латиница и кирилица – 230, от които 140 на кирилица, 83 на латиница и 7 интернет ресурса и е извършен сполучлив теоретично-проблемен анализ.

Мариана Борукова разглежда в дълбочина проблемите в областта на контрола на спортната подготовка при подрастващи състезатели по баскетбол и достига до съществени обобщения непосредствено преди да формулира логично основната изследователска теза на докторския труд: ***Контролът на специфичната работоспособност на подрастващи баскетболисти чрез комплексна тестова батерия като нов подход за ефективно управление на тренировъчния процес и предпоставка за спортна реализация в елитния баскетбол.***

Тук бих искала да отбележа старателно поднесената информация по отношение анализа на действителното състояние на системите за контрол в баскетбола в САЩ, Русия, Сърбия, Испания и България. Изведените обобщения са научно подкрепени с доказателствен материал.

Текстовата част онагледена с 46 фигури, 42 таблици, 2 приложения, нормативна база и методически указания за ползването ѝ, протокол за провеждане на тестиране, които демонстрират правилен подбор на текстовете, подходящи за илюстриране, както и владееенето на високо ниво на съвременни технически средства от автора.

Като съществени **приноси** на дисертационния труд отчитам методиката за проучване, анализа на резултатите и оценяването, които дават възможност да се обхване обема от задачи. Значителният контингент от изследвани лица (351 лица, от които 41 треньори по баскетбол и 310 млади състезатели по баскетбол) през отделните етапи на изследването позволява детайлно да се анализират тенденциите и да се подкрепят направените изводи по отделните страни на изследователския труд.

Внимание заслужава авторитетното използване на математико-статистическите методи за нуждите на анализа, формулирането на изводи, богатото онагледяване и разбиране твърденията на автора. Разработените нормативни системи за оценка и контрол при подрастващи баскетболисти (момичета до 12; 14; 16 години и момчета до 12; 14; 16 години) и възможностите за прилагането им в практиката отчитам като основен научен **принос** на автора.

Предложените **изводи и научни приноси**, обособени в края на труда, са логично формулирани и обективно произтичат от големия обем проучвания и широкоспектърният анализ.

Критични бележки и препоръки

Препоръката ми към доц. д-р Мариана Борукова е да продължи изследванията по същата проблематика и по възможност да разпространи в баскетболните клубове в Р България методически ръководства за прилагане на комплексния подход за ефективно управление на тренировъчния процес при млади играчи по възрасти.

Заклучение

В представения от доц. д-р Мариана Борукова дисертационен труд проличава комплексният изследователски подход на автора и способността да формулира изводи и препоръки за практиката. Мащабно и научно обосновано е проучването на контрола на спортната подготовка при подрастващи състезатели по баскетбол чрез комплексна тестова батерия като нов подход за ефективно управление на тренировъчния процес.

Приносният характер на труда, значителният преподавателски опит, професионалните компетентности и личностни качества на доц. Мариана Борукова са предпоставка да предложи на членовете на почитаемото научно жури следното становище:

Да се присъди научната степен „доктор на науките“ на доц. Мариана Алексиева Борукова, доктор в научната област 7.6.Спорт.

30.07.2022 г.

Изготвил становището:

(проф. М. Алексиева, д-р)